

15.06.2022

Ärende/3

§ 171 Helsingfors stads miljörapport 2021

HEL 2022-003711 T 11 00 01

Beslut

Stadsfullmäktige antecknar miljörapporten för Helsingfors stad 2021.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att man utreder möjligheten att inkludera konsumtionsbaserade utsläpp allt bättre i Helsingfors klimatarbete. (Mai Kivelä)

Behandling

Stadsfullmäktige godkände på förslag av ordföranden en ändring i föredragningslistan i fråga om miljörapporten. I rapporten hade uppgifter om trafikutsläpp korrigerats efter publiceringen av föredragningslistan.

Ledamoten Mai Kivelä understödd av ledamoten Elina Kauppila föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att man utreder möjligheten att inkludera konsumtionsbaserade utsläpp allt bättre i Helsingfors klimatarbete.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

1 omröstningen

Ledamoten Mai Kiveläs förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: ledamoten Mai Kiveläs förslag till hemställningskläm
NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 54

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Alviina Alametsä, Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Eva Biaudet, Silja Borgarsdóttir Sandelin, Fatim Diarra, Elisa Gebhard, Nora Grotenfelt, Mia Haglund, Oona Hagman, Timo Harakka, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eveliina Heinäluoma, Titta Hiltunen, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Shawn Huff, Anniina Iskanius, Jukka Järvinen, Emma Kari, Elina Kauppila, Otso Kivekäs, Mai

15.06.2022

Ärende/3

Kivelä, Vesa Korkkula, Sini Korpinen, Minna Lindgren, Petra Malin, Otto Meri, Sami Muttillainen, Björn Månsson, Tuomas Nevanlinna, Maria Ohisalo, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Amanda Pasanen, Terhi Pelto-korpi, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Suldaan Said Ahmed, Pekka Sauri, Mirita Saxberg, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Johanna Sydänmaa, Pilvi Torsti, Tuomas Tuomi-Nikula, Erkki Tuomioja, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Sinikka Vepsä

Nej-röster: 14

Mukhtar Abib, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Marko Kettunen, Pia Kopra, Laura Korpinen, Teija Makkonen, Seija Muurinen, Dani Niskanen, Mikko Paunio, Mika Raatikainen, Mari Rantanen, Pirkko Ruohonen-Lerner, Wille Rydman

Blanka: 15

Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Juha Hakola, Harry Harkimo, Ville Jalo-vaara, Arja Karhuvaara, Laura Kolbe, Heimo Laaksonen, Matti Niiranen, Risto Rautava, Daniel Sazonov, Nina Suomalainen, Ilkka Taipale, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Frånvarande: 2

Pia Pakarinen, Elina Valtonen

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Mai Kiveläs förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Helsingfors Miljörapport 2021

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Beaktandet av miljöärendena hos Helsingfors stad styrs av stadsstrategin och miljöpolicyen som stadsfullmäktige godkänt och av anvisningarna för utarbetande av budgeten som stadsstyrelsen godkänt. Staden

har dessutom flera delområdesprogram inom miljöskyddet som bidrar till att förverkliga stadens miljöledning. Miljöarbetet inom sektorerna, ämbetsverken och affärsverken samt vid dottersammanslutningarna stöder stadens miljöledning.

Miljörapporten för Helsingfors stad är stadskoncernens gemensamma handling. I handlingen beskrivs hur stadens miljömål uppnåtts, hur stadens verksamhet påverkar miljön och hur stadens miljöpolicy verkställts. I miljörapporten rapporteras också hur åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors, anpassningsriktlinjerna för klimatförändringen och Vägkartan för cirkulär ekonomi och delningsekonomi avancerar. Rapporterna från sektorerna, myndigheterna och affärsverken samt miljöbokföringsuppgifterna publiceras som öppna data och hela rapporten kommer att publiceras på adressen www.hel.fi/ymparistoraportti. Uppgifterna för rapporten, som har sammanställts och redigerats av miljötjänsterna, har producerats av stadens alla sektorer, ämbetsverk, affärsverk och dottersammanslutningar.

Centrala plock ur miljörapporten

Helsingfors tidigarelade målet för kolneutralitet till 2030. Dessutom fastställdes en ambitiös målsättning för noll koldioxidutsläpp år 2040 i den nya stadsstrategin. År 2021 steg Helsingfors totala utsläpp av växthusgaser med en procent jämfört med det föregående året (i fråga om vägtrafiken användes uppgifter från 2020 i kalkylen). Ökningen förklaras huvudsakligen av fördelningen mellan de bränslen som Helen Ab använde, d.v.s. att naturgasens proportionella andel gick ned medan andelen stenkol och olja steg. Helsingfors totala utsläpp var ca 32 procent lägre än 1990.

Stadskoncernens CO₂-utsläpp utgör 14 procent av hela stadens utsläpp, och omkring 95 procent av denna andel orsakas av byggnadernas energiförbrukning. År 2021 ökade stadskoncernens sammanlagda energiförbrukning med sju procent från år 2020. Samtidigt ökade CO₂-utsläppen endast med en procent. Den måttliga ökningen av CO₂-utsläppen förklaras av att en del av elen upphandlades år 2021 som så kallad grön el.

Stadens egna nybyggnads- och ombyggnadsprojekt har redan under flera år genomförts mer energieffektivt än den nationella föreskriftsnivån. Från ingången av år 2021 skärptes kravet för servicebyggnader med tio procentenheter. I de nybyggnadsprojekt som inleds 1.1.2021 eller senare ska e-talet vara minst 30 procent bättre än föreskriftsnivån och i fråga om ombyggnadsprojekt ska e-talet förbättras med minst 20 procentenheter mer än vad föreskrifterna förutsätter. Inom bostadsproduktionen var syftet med nybyggen år 2021 att flervåningshusen ska

vara av energiklass A. I fråga om ombyggnadsprojekt inom bostadsproduktionen ska byggnadernas e-tal minska med 32 procent jämfört med byggnadsåret och med 25 procent jämfört med nuläget. I början av 2021 startades verksamhetsmodellen Energirenässans, som används för att förbättra energieffektiviteten hos privatägda höghus samt för att öka användningen och produktionen av förnybar energi i husbolog. År 2021 startades även projektet En energismart stadskoncern (Energiaivias kaupunkikonserni) som finansieras av miljöministeriet och där staden erbjuder stöd för sina dottersammanslutningar i att identifiera och genomföra åtgärder för att spara energi.

Helen Ab:s mål är att uppnå en koldioxidneutral energiproduktion 2030. År 2021 beslutade Helen att stänga Hanaholmens kraftverk och att produktionen ska läggas ner senast våren 2023. Dessutom beslutade bolaget avstå från stenkolsbränningen vid Sundholmens kraftverk våren 2024. I och med dessa beslut slutar Helen använda stenkol över fem år tidigare än planerat.

En expertgrupp för anpassning till klimatförändringen på stadsnivå inledde sin verksamhet hösten 2021. Gruppen har som uppgift att prioritera och konkretisera åtgärder i Helsingfors riktlinjer för anpassning till klimatförändringen 2019–2025. De första prioriteterna i anpassningen är naturenlig dagvattenhantering, hållbart byggande och renovering, förstärkande av grönstrukturen och hantering av klimatrisker som en del av stadens ledningssystem.

Staden fortsatte målmedvetet främja kollektivtrafiken och i synnerhet spårtrafiken. Det viktigaste projektet med tanke på cykelnätverket var ombyggnaden av Tavastvägen som slutfördes under 2021. Tavastvägen renoverades först och främst för fotgängare samt för cykel- och kollektivtrafik. Motorfordonstrafiken ökade från det föregående året men var fortfarande lägre än före coronaepidemin hösten 2019. Även kollektivtrafikens passagerarantal var fortfarande lågt jämfört med tiden före pandemin. Passagerarantalen sjönk inom HRT:s område under 2021 med 7,3 procent i metron, med 3,6 procent på bussarna och med 10,0 procent i lokaltågen jämfört med 2020. Även spårvagnarnas passagerarantal sjönk med 9,6 procent från föregående år. Antalet elbilar ökade betydligt 2021 jämfört med året innan. Andelen laddbara bilar var 8,4 procent av alla bilar i trafikbruk medan den var 3,4 procent ännu 2020.

Luftkvaliteten i Helsingfors har förbättrats under de senaste årtiondena och är ganska god i internationell jämförelse. Ändå orsakar avgaser från trafiken, gatudamm och utsläpp från små eldstäder hälsorisker och olägenheter för trivseln. Avgaserna från trafiken har minskat tack vare utveckling och elektrifiering av fordonstekniken. Årsgränsvärdet för

kvävedioxid som fastställs i EU:s luftkvalitetsdirektiv har inte längre överskridits i Helsingfors under de senaste åren. År 2021 var halterna av kvävedioxid något större än 2020 då luftkvaliteten var god på grund av den väldigt milda vintern och den minskade trafikmängd som orsakades av coronapandemin. Gatudammet, dvs. gränsvärdet för partiklar som andas in har inte överskridits i Helsingfors under de senaste åren, men risken för att de ställvis kan överskridas är fortfarande överhängande.

Buller i miljön är fortfarande en betydande faktor som försämrar livsmiljöns kvalitet och trivselen i Helsingfors. Vägtrafiken orsakar mest bullerolägenheter. Bullerolägenheter förebyggs bland annat genom planering av markanvändningen och trafiken. Staden strävade efter att minska bullerolägenheterna genom att planera ett nytt bullerhinder, använda bullerdämpande vägbeläggning när gatorna belades på nytt och ordna en kampanj för att främja användning av friktionsdäck. Ökningen av antalet elbilar bidrar också positivt till stadens ljudmiljö. I fråga om buller från evenemang var året 2021 mer stillsamt än vanligt på grund av att de stora utomhuskonserterna ställdes in redan andra året i rad

I stadsstrategin lyftes naturfrågor upp mer än tidigare. Våren 2021 blev verksamhetsprogrammet för att trygga naturens mångfald i Helsingfors (LUMO-programmet) 2021–2028 klar. LUMO-programmet har som syfte att beakta naturens mångfald i stadens verksamhet. Miljötjänsterna utarbetade även en plan för uppföljning av naturen som i huvudsak innebär uppföljning av olika arter och naturtyper. År 2021 inrättade NTM-centralen tre nya naturskyddsområden i Helsingfors. De nya skyddsområdena är fågelskär: på initiativ av staden inrättades naturskyddsområden på Yttre Långören och Tirgrundet och på initiativ av föreningen Lauttasaari-Seura inrättades ett på Yttre Hatten. Staten inrättade två naturskyddsområden, Skanslandet och Kapellviken, på statsägd mark i Helsingfors område.

Det har inte skett några större förändringar i eutrofieringen av havsområdet. Halterna av totalkväve var något mindre än långtidsmedelvärdet och motsvarande halter av totalfosfor var något större än långtidsmedelvärdet. Syresituationen i det bottennära vattnet försämras fortfarande i Helsingfors havsområde, vilket delvis beror på att kustvattnens genomsnittliga temperatur ökar. Helsingfors har i samarbete med Åbo stad förbundit sig att genomföra det tredje åtgärdsprogrammet för Östersjön under 2019–2023. Av programmets åtgärder framskred bland annat de som gäller avlägsnande av näringsämnen, hamnfunktioner och småbåtliv, kartläggning av värdefulla havsområden samt internationellt samarbete.

År 2021 inleddes verkställandet av den förnyade upphandlingsstrategin och en arbetsgrupp tillställdes för att främja ansvarsfullhet och verkningfullhet. Utvecklingen av upphandlingar fokuserade på att minska klimatutsläppen och skadliga ämnen samt på att utveckla uppföljningen. Vid slutet av året fick Helsingfors stad erkännandet Procura+ Award i serien årets anskaffningsinitiativ (Procurement Initiative of the Year) av den internationella miljöorganisationen för kommuner ICLEI. Priset gäller först och främst arbetet för att utveckla ansvarsfullhet inom stadens upphandlingar i projektet Mot koldioxidneutrala kommuner och landskap (CANEMURE).

Hösten 2021 inledde staden ett treårigt klusterprogram för cirkulär ekonomi. Programmets mål är att främja cirkulär ekonomi inom byggbranschen genom att utveckla lösningar och nya innovationer vid konkreta planläggnings- och byggobjekt. Staden har bjudit in byggföretag, forskningsanstalter, universitet och övriga aktörer i anslutning till branschen till klustret. I byggen på allmänna områden utnyttjades år 2021 sammanlagt 1 500 000 ton schaktmassor och stenmaterial. Tack vare återvinningen sparade man ca 8,5 miljoner euro och 1 100 000 liter bränsle, och utsläppen minskade med 2 600 t CO₂e.

Målet med stadens miljöpolitik är att utveckla miljöledningen vid stadens organisationer genom att ta i bruk miljösystem eller minst följa deras principer. Stadsmiljösektorn, stadens ungdomstjänster, Baggböle arbetscentral och Helsingforsbiennalen beviljades miljöcertifikatet Ekokompassen år 2021. Utarbetandet av ett miljöledningssystem pågick inom social- och hälsovårdssektorn, idrottstjänsterna, Helsingfors konstmuseum och Helsingfors stadsmuseum. Stara, Servicecentralen Helsingfors, stadsbiblioteket och Kinaborgs seniorcenter var fortfarande med i systemet Ekokompassen. Ekokompassen tillämpas eller utarbetas dessutom vid 15 dottersammanslutningar.

Stadsmiljösektorn fortsatte ordna utbildningar i miljöledning för chefer i samarbete med yrkesinstitutet Stadin ammatti- ja aikuisopisto. För första gången inkluderades miljöfrågor även i stadskansliets förnyade webbkurs Startti för chefer som pilottestades våren 2021. Före utgången av år 2021 hade Helsingfors stadskoncern 1325 ekostödpersoner. I det nationella nätverket för miljöstödd verksamhet som samordnas av Helsingfors deltog sammanlagt 34 kommuner, samkommuner och övriga organisationer år 2021.

Inom fostrans- och utbildningssektorn fattades ett beslut om att välja Modellen KETTU – Kestävä tulevaisuus varhaiskasvatuksessa (hållbar framtid inom småbarnspedagogiken) som ett bindande mål inom Helsingfors småbarnspedagogik. Inom sektorn har man utvecklat det ämnesöverskridande studieavsnittet Koldioxid neutralt Helsingfors, som

15.06.2022

Ärende/3

blev ett obligatoriskt studieavsnitt för alla förstaårsstuderande i gymnasier från och med augusti 2021.

Helsingfors stads miljökostnader, inklusive avskrivningarna, uppgick totalt till 77,7 miljoner euro (1,5 procent av stadens totala rörelsekostnader). Miljökostnaderna ökade med 2,4 procent från år 2020. De största utgiftsposterna hänförde sig till främjande av klimat- och miljövänliga transporter samt områdenas renhållning och avfallshantering. Miljöinvesteringarna uppgick till sammanlagt 210,4 miljoner euro (27,8 procent av stadens samtliga investeringar i anläggningstillgångar). Miljöinvesteringarna ökade med 29,6 procent jämfört med det föregående året. De största investeringarna anknöt till främjandet av klimat- och miljövänliga trafikformer (bland annat HST:s investeringar i kollektivtrafiken) samt sanering av förorenad mark. Miljöintäkterna var ca 5,4 miljoner euro (0,4 procent av stadens alla verksamhetsintäkter). Miljöintäkterna minskade med 5,8 procent från året innan. De största intäkterna kom från stadscyklarna och från avgifter för förflyttning av fordon i samband med städning av gator.

Miljörapporten sammanfattar resultaten av stadskoncernens arbete för att främja ekologisk hållbarhet från 2021. Dessutom har Helsingfors förbundit sig att främja de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030. Staden överlämnade sin andra rapport om hållbar utveckling till FN i juli 2021.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Helsingfors Miljörapport 2021

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

För kännedom

Fostrans- och utbildningsnämnden
Stadsmiljönämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Social- och hälsovårdsnämnden

Beslutshistoria

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

15.06.2022

Ärende/3

Kaupunginhallitus 30.05.2022 § 404

HEL 2022-003711 T 11 00 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto merkitsee tiedoksi Helsingin kaupungin ympäristöraportin vuodelta 2021.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi